

Akran Zorbalığı

NSB
REHBERLİK
e bülten

Bir öğrencinin başka bir öğrenci ya da öğrenci grubu tarafından tekrarlı bir şekilde fiziksel, sözel, sosyal ya da siber olarak saldırgan, huzursuz edici, zarar verici davranışlara maruz kalmasıdır

Zorba davranış gösteren ve zorbalığa uğrayan çocuk arasında güç eşitsizliği vardır. Genellikle zorba davranışlar uygulayan çocuk; yaşça daha büyük, fiziksel açıdan daha güçlü ya da sosyal olarak daha kalabalık bir gruptan olabilir. Akran zorbalığı, genel kanının aksine yalnızca fiziksel zorbalık şeklinde görülmez. Fiziksel zorbalık akran zorbalığı türlerinden sadece birisidir. Sözel ve sosyal zorbalık da sık karşılaşılan zorbalık türlerindedir. Bu noktada birbirleriyle karıştırılan iki kavram olan akran çatışması ve akran zorbalığının farkını bilmek önemlidir:

Akran Çatışması

Akran çatışması durumsaldır ve akranlar arasında yaşanması olağandır. Taraflar arasında arkadaşlık ilişkisi, çatışmadan dolayı pişmanlık ve yaşanan problemi çözmeye yönelik bir çaba vardır.

Çocukların/ gençlerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Çatışma yaşayan iki akran arasında zorbalıkta olduğunun aksine güç dengesi, problem çözme çabası, sorumluluk alma ve pişmanlık duygusu vardır. İki taraf da belirli bir kazanç arayışında değildir ve yaşanan çatışmaya eşit duygusal tepkiler verirler.

Akran Zorbalığı

Akran zorbalığı, zorbaca davranışın tek bir sefer yapılmasıyla sınırlı değildir. Akranlar arasında gerçekleşen bir duruma zorbalık diyebilmek için davranışın sistemli ve tekrarlı şekilde yapılıyor olması ayırıcı özellikler arasındadır.

Zorba davranış gösteren öğrencinin, şiddeti sorun gözme yöntemi olarak kullanması ve karşı tarafın zarar verici davranışları hak ettiğini düşünmesi zorbaca davranışları uygulama nedenleridir. Bu davranışların temelinde zorba davranış gösteren öğrencinin empati kurmada zorluk çekmesi, başkalarının duygu ve düşüncelerine karşı duyarsız olması ve yaptıklarına karşı sorumluluk hissetmemesi temel nedenler arasındadır. Zorbalık davranışları gösteren çocuk, yaptıklarından pişman değildir ve davranışlarının sorumluluğunu üstlenmez.

Zorbaca davranışların, bu davranışlara maruz kalan çocuk üzerinde fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan olumsuz etkileri vardır. Zorbaliğa maruz kalmak, çocuğun/gencin okula gitmek istememesine, akademik başarısının düşmesine, kendisiyle ilgili olumsuz düşüncelerinin oluşmasına sebep olabilir. Kendisini çaresiz ve yetersiz hissedebilir. Akran zorbalığının uç boyutlardaki etkileri arasında madde kullanımına yatkınlık ve intihar düşünceleri de görülebilmektedir. Bu sebeple zorbaca davranışları görmezden gelmemek ve müdahalede bulunmak büyük önem taşır.

Akran Zorbalığı Türleri

Fiziksel Zorbalık

Zarar verici fiziksel davranışları içeren zorbalık türüdür.

Vurmak, tokat atmak, dövmek, tekmelemek, itmek- çekmek, tırnaklamak, saçını çekmek, çelme takmak, tükürmek, eşyalara zorla el koymak, para ya da eşya çalmak, zorla bir şeyler ismarlatmak, defter ya da kitaplarını karalamak, eşyalarını izinsiz kullanmak fiziksel zorbalık örnekleridir.

Sözel Zorbalık

Sözel ifadeler içeren zorbalık türüdür. Küfür etmek, alay etmek, dalga geçmek, lakap takmak, bedensel özellikleriyle alay etmek (boyu, kilosu, saçı vb.), dış görünüşüyle (giysi, gözlük) alay etmek, konuşma tarzı, aksanı veya ağzı (şivesiyle) dalga geçmek, aşağılamak, küçük düşürmek, hakaret etmek, tehdit etmek sözel zorbalık örnekleridir.

Sosyal Zorbalık

Sosyal davranışlar içeren zorbalık t¼r¼d¼r. Dışlamak, g¼rmezden gelmek, yok saymak, diğer ¼ęrencilerin de onunla konuşmasını ve arkadaşlık yapmasını engellemek (kışkırtarak aralarının bozulmasına ęalıřarak), dedikodu yapmak ve s¼ylenti ęıkarmak, haksız yere şikayet etmek (¼ęretmene, m¼d¼re), onurunu zedelemek sosyal zorbalık ¼rnekleridir.

Siber Zorbalık

Bir kişi ya da grup tarafından elektronik temelli iletişim arağlarının bir kişiye karşı saldırgan, kasıtlı ve tekrarlı bir biğimde kullanılmasıdır. Kişi hakkında internette s¼ylenti ve dedikodu yaymak, cep telefonu aracılığıyla iziri almadan kişinin ¼zel ve mahrem fotoğraflarını ęekmek ve yaymak, tehdit içeren, utandıran ve kırıcı mesajlar g¼ndermek, kişisel bilgileri kullanarak başkalarına o kişiymiş gibi zarar verici ęevrimięi faaliyetlerde bulunmak, kişinin video veya fotoğrafları ile ona şantaj yapmak siber zorbalık ¼rnekleridir.

Siber Zorbalık Durumunda Nelere Dikkat Edilmelidir?

Covid-19 süreciyle beraber dijital medya kullanımının adeta bir zorunluluk haline gelmesi karşılaşılabilecek tehlikelere karşı bilinçlenmenin önemini artırmıştır. Bu sebeple siber zorbalığa uğrayan öğrencilerin ve ebeveynlerinin/bakım verenlerinin ekran zorbalığı durumunda ne yapılacağını bilmeleri ve çocuğun/gencin etrafında konuyla ilgili destek alabileceği yetişkinlerin olduğunu hissetmesi büyük önem taşır.

Zorbalığın sosyal medya platformları üzerinden gerçekleşmesi durumunda zorbalık davranışı sergileyen kişinin engellenmesi, ilgili paylaşım sitesine ekran görüntüleri ile rapor edilmesi, aynı okula giden öğrenciler arasında ise okul yönetimine ekran görüntüleri ile bilgi verilmesi ve hukuksal süreç başlatılarak suç duyurusunda bulunulması şeklinde müdahale edilebilir. Bunun yanı sıra ebeveynlerin/ bakım verenlerinde çocuk için ulaşılabilir olması, çocuklarını siber zorbalık konusunda bilgilendirmeleri, çocuğun onlardan destek alabileceğini bilmesi ve hissetmesi koruyucu ve önleyici anlamda önem taşımaktadır. Bu çerçevede;

Sosyal medya hesap şifrelerini kimseyle paylaşmaması,

Zorbalık yapan kişinin engellenmesi,

Zorbaliğa karşılık vermemesi,

Durumu ebeveynine ya da güvendiği bir yetişkine söylemesi,

Olan her şeyi kanıt olması açısından kaydetmesi ve saklaması,

Sosyal medya sitelerinin topluluk kurallarının işletilerek şikayet edilmesi,

Acımasız içerikleri kabul etmemesi,

Rahatsız olduğu hiçbir şeyi paylaşmaması yönünde çocuğu bilgilendirmek önemlidir.